21501-02 Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 3498 Brief van de minister van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 oktober 2026

Hierbij bied ik u het verslag aan van de Raad Algemene Zaken van 13 oktober.

De minister van Buitenlandse Zaken,
T.B.W. Berendsen

VERSLAG RAAD ALGEMENE ZAKEN VAN 13 OKTOBER 2026

Op dinsdag 13 oktober 2026 vond de Raad Algemene Zaken (RAZ) plaats in Luxemburg. De minister van Buitenlandse Zaken heeft deelgenomen aan deze Raad. Op de agenda stonden het Meerjarig Financieel Kader (MFK), de voorbereiding van de Europese Raad (ER) van 15 - 16 oktober, de Artikel 7-procedure Hongarije en opheffing maatregelen MFK-rechtsstaatverordening, EU-wetgevingsprioriteiten en *One Europe, One Market,* de Raadsconclusies over burgerparticipatie en maatschappelijke weerbaarheid, de omnibusagenda en EU-uitbreiding. En marge van de RAZ vonden Intergouvernementele Conferenties (IGC) plaats met Montenegro, Albanië, Oekraïne en Moldavië in het kader van hun toetredingsproces.

Meerjarig Financieel Kader

De Raad sprak over de voortgang van de onderhandelingen over het volgende MFK en het Eigenmiddelenbesluit (EMB). Op 10 oktober jl. heeft het Ierse voorzitterschap een volgende versie van het MFK-onderhandelingsdocument (*negobox*) gepubliceerd. De bespreking in de Raad bood lidstaten de gelegenheid om hun eerste reacties op de Ierse *negobox* te geven.

In lijn met de Kamerbrief Kabinetsappreciatie Ierse *negobox* van 12 oktober jl.[1] benadrukte Nederland, samen met een groep gelijkgezinde lidstaten die inzetten op een moderner en financieel houdbaar MFK, dat de voorliggende *negobox* geen basis vormt voor een akkoord. Volgens Nederland en gelijkgestemden moet de omvang verder omlaag. Nederland merkte op dat de Ierse *negobox* nog steeds een flinke moderniseringsslag bevat door een groter aandeel van de EU-begroting te richten op de strategische prioriteiten van de Unie dan in het huidig MFK het geval is. Echter, Nederland vindt het ongewenst dat de voorgestelde besparingen in de Ierse box ten opzichte van het Commissievoorstel in belangrijke mate ten koste gaan van programma’s die leiden tot modernisering van het MFK en een grotere geopolitieke slagkracht. Het kabinet wijst het beschermen van de landenenveloppen voor landbouw en cohesie binnen de nationale en regionale partnerschapsprogramma’s (NRPP) in de volumeverlaging af. De kabinetsinzet ten aanzien van een versterking van de rechtsstaatconditionaliteit is vooralsnog gerealiseerd door de zogeheten *partial general approach* ten aanzien van deze NRPP’s. Nederland benadrukte het belang van steun aan Oekraïne. Nederland verwees daarnaast naar de inzet om de correctie die Nederland ontvangt op de bni-afdracht voort te zetten en de perceptiekostenvergoeding op 25% te houden. Tot slot benadrukte Nederland dat gemeenschappelijke schuldfinanciering geen alternatief kan zijn voor het maken van scherpe budgettaire keuzes binnen het MFK en bepleitte Nederland versterking van de rechtsstaatconditionaliteiten.

Een andere groep lidstaten verwelkomde dat de nationale enveloppen binnen de NRPP’s in de Ierse negobox zijn ontzien. Zij benadrukten het belang van voldoende middelen voor het cohesiebeleid en het gemeenschappelijk

[1] Kamerstuk 21 501-20, nr. 2404.

landbouwbeleid (GLB) en uitten zorgen over bezuinigingen op deze beleidsterreinen. Tegelijkertijd waren deze lidstaten kritisch op de voorgestelde verlaging van de totale omvang van het MFK, omdat deze ten koste gaat van andere beleidsterreinen die zij eveneens van belang achten.

De Raad nam kennis van de verschillende posities van lidstaten. Besluitvorming over het MFK en het EMB vond niet plaats. De onderhandelingen over het volgende MFK worden de komende periode voortgezet in de RAZ en de ER.

Tijdens de Algemene Europese Beschouwingen in de Eerste Kamer op 6 oktober jl. heeft het kabinet toegezegd aan lid Van Ballekom (VVD) nader in te gaan op de criteria die de Commissie hanteert bij de verdeling van de middelen onder het NRPP. De Commissie stelt in Annex I van het NRPP-voorstel een methode voor de allocatie van financiële middelen aan lidstaten voor. De allocatie wordt bepaald door een gewogen combinatie van drie verdeelsleutels: 1) de algemene verdeelsleutel, waarbij onder meer rekening wordt gehouden met bevolkingsgrootte, het risico op armoede of sociale uitsluiting in rurale gebieden, koopkracht en regionale en rurale welvaartsverschillen; 2) de veiligheids- en migratiesleutel; en 3) de Sociaal Klimaatfondssleutel. Daarnaast zijn er ook verdeelsleutels opgenomen voor minima voor minder ontwikkelde regio’s (Annex II) en het Interreg-plan (Annex III).

Voorbereiding Europese Raad 15 en 16 oktober

Concurrentievermogen

De Raad sprak over concurrentievermogen, dat tijdens de ER in het licht staat van de voortgang op de *One Europe, One Market roadmap*, het wetgevingsprogramma van de Commissie, de energieprijzen en mondiale macro-economische onevenwichtigheden. Nederland benadrukte over de interne markt onder meer het belang van het aanpakken van de *terrible ten* en territoriale leveringsbeperkingen. In het kader van hoge energieprijzen heeft Nederland, samen met andere lidstaten, aangegeven dat de oplossing gevonden moet worden bij afbouw van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen.

Oekraïne

De Raad sprak over de zeer ernstige situatie in Oekraïne, dat gebukt gaat onder voortdurende en toenemende Russische aanvallen die pogen het leven in Oekraïense steden te ontregelen, De aanvallen leiden dagelijks tot vele doden en gewonden, en een groot deel van de Oekraïners zit terugkerend zonder elektriciteit en stromend water. Met deze zorgelijke ontwikkeling, het Oekraïense tekort aan luchtverdedigingsmiddelen en de winter in aankomst, benadrukte Nederland het grote belang om Oekraïne vanuit de EU militair, financieel en politiek te blijven steunen en de druk op Rusland te verhogen via sancties. Nederland onderstreepte daarbij dat de financieringsnoden van Oekraïne acuut zijn en dat steun – op basis van *burden sharing* – nu moet worden opgevoerd.

Daarnaast was er vanuit de Raad aandacht voor de verslechterde situatie op de Zwarte Zee, inclusief pogingen van Rusland om graan via de EU te exporteren, alsmede voor mogelijkheden om verdere visarestricties op te leggen aan Russen.

Midden-Oosten

De Raad concludeerde het belang van een snel en duurzaam einde aan de oorlog in Iran en de regio, en van vrije doorvaart in de Straat van Hormuz en de Bab Al-Mandab. Nederland benadrukte dat drie jaar na de terroristische aanslagen van Hamas op 7 oktober 2023 de vijandelijkheden en dreigingen jegens Israël nog steeds de realiteit zijn. Daarnaast benoemde Nederland het onnodige besluit van het Israëlische ministerie van Buitenlandse Zaken om de diplomatieke status van Nederlandse diplomaten in Ramallah in te trekken te betreuren. Nederland onderstreepte in het kader van de tweestatenoplossing het belang van aanwezigheid van EU-lidstaten in de Palestijnse Gebieden.

Defensie en veiligheid

De Raad sprak over Europese defensie en veiligheid, dat in het licht staat van het bereiken van defensiegereedheid in 2030 en de toegenomen hybride acties vanuit Rusland. Hierbij zal tijdens de ER worden stilgestaan bij respectievelijk het eerste jaarlijkse EU-rapport inzake defensiegereedheid en mogelijkheden tot het versterken van het EU-vermogen om te reageren op hybride dreigingen.

Migratie

Ten aanzien van migratie blikte de Raad vooruit op de strategische discussie die is voorzien op dit onderwerp tijdens de ER. Nederland onderstreepte hierbij het belang van volledige implementatie van het Europese Asiel- en Migratiepact, inclusief Asiel- en Migratiebeheerverordening (AMbV) overdrachten, en riep de Europese Commissie op hier strikt op toe te zien. Verder verwelkomde Nederland het door de Commissie aangekondigde *European Emergency Response Framework* en onderstreepte het belang van vergroot handelsperspectief voor lidstaten bij grootschalige aankomsten en instrumentalisering, uiteraard in lijn met EU- en internationaal recht. Tot slot riep Nederland op tot voortgezette investering in innovatieve oplossingen en brede partnerschappen met derde landen.

EU-uitbreiding en hervormingen
De Raad sprak ook kort over het ER-agendapunt over EU-uitbreiding en hervormingen. Lidstaten verwelkomden in algemene zin de Commissiemededeling *'Preparing for a Wider Union'*[2] van 6 oktober en gaven aan deze de komende tijd nader te bestuderen. Nederland en enkele andere lidstaten onderstreepten het belang van sterke waarborgen in toekomstige toetredingsverdragen.

[2] Preparing for a wider Europe - Communication | European Commission

Internationaal Strafhof
In lijn met de Nederlandse inbreng tijdens de Raad Buitenlandse Zaken op 12 oktober jl., lichtte Nederland haar inzet aangaande het Internationaal Strafhof toe. De Kamer is hierover middels het verslag van de Raad Buitenlandse Zaken geïnformeerd.[3]

Artikel 7-procedure Hongarije en opheffing maatregelen MFK-rechtsstaatverordening
Tijdens de Raad werd de stand van zaken in de artikel-7 procedure besproken die in 2018 tegen Hongarije is gestart. Hongarije gaf een toelichting op hervormingen om de rechtsstaat te herstellen en bestendigen. Zo heeft Hongarije de invloed van de Integriteitsautoriteiten versterkt, de transparantie van publieke fondsen verbeterd, het *Sovereignty Protection Office* opgeheven, en is Hongarije in het proces van toetreding tot het Europees Openbaar Ministerie. Ook op terreinen van onder meer media, anti-corruptie en onafhankelijke rechtspraak zijn maatregelen genomen. Hongarije onderstreepte bovendien alle uitspraken van het EU-Hof te zullen naleven om het vertrouwen te herwinnen. In dat kader noemde Hongarije dat het Hongaarse parlement eerder op de dag zijn anti-lhbtiq+-wetgeving had aangepast en een nieuwe kinderbeschermingswet had aangenomen. Het EU-Hof oordeelde 21 april jl. dat de eerdere anti-lhbtiq+-wetgeving de waarden van de EU uit artikel 2 VEU schond.[4] De Commissie gaf aan dat met deze nieuwe wetgeving Hongarije aan het arrest van het EU-Hof voldoet.

Nederland heeft namens de Benelux de hervormingen om de rechtsstaat te herstellen verwelkomd. Ook andere lidstaten uitten zich positief over de voortvarendheid van de hervormingen in Hongarije. De Benelux en meerdere lidstaten benoemden het belang van naleving van alle uitspraken van het EU-Hof door Hongarije. Tijdens de RAZ van 19 november aanstaande zal de rechtsstaatsituatie in Hongarije opnieuw ter sprake komen als onderdeel van de landenspecifieke rechtsstaatdialoog.

De Raad stemde tijdens deze bijeenkomst tevens in met het op 23 september jl. door de Commissie voorgestelde uitvoeringsbesluit tot opheffing van de in december 2022 aan Hongarije opgelegde maatregelen op grond van de MFK-rechtsstaatverordening.[5] Door deze opheffing worden aan Hongarije circa EUR 4,2 miljard aan EU-middelen voor cohesieprogramma’s vrijgegeven. Ook is hiermee het verbod op het aangaan van juridische verplichtingen met ‘trusts van openbaar belang’ opgeheven, waardoor Hongaarse studenten en onderzoekers weer kunnen deelnemen aan het Erasmus+ uitwisselingsprogramma en het onderzoeksprogramma Horizon Europa.

Raadsconclusies burgerparticipatie en maatschappelijke weerbaarheid

---

[3] Kamerstuk 21 501-02, nr. 3497.

[4] C-769/22 Commissie v Hongarije.
[5] Commissievoorstel COM(2026) 516, 2026/0293.

De Raad nam zonder discussie conclusies aan over burgerparticipatie en maatschappelijke weerbaarheid. Nederland onderschrijft het belang van het versterken van de democratische weerbaarheid in de EU en de noodzaak om de betrokkenheid van burgers te vergroten.

Stand van zaken: omnibussen
Het voorzitterschap lichtte de stand van zaken op de Omnibusvoorstellen toe en wees op de voortgang sinds de vorige Raad, met onder meer een Raadspositie op de Omnibus 'veiligheid van voedsel en diervoeder'. Daarnaast riep het voorzitterschap op het momentum hoog te houden in lijn met de planning van de *One Europe, One Market* Roadmap. De Commissie verwelkomde de voortgang en onderstreepte het belang van vereenvoudiging voor het concurrentievermogen van de EU. Het kabinet onderschrijft dit belang en is in brede zin voorstander van verduidelijking en stroomlijning van regelgeving, met behoud van de beleidsdoelen. Het kabinet zet daarbij ook in op een zorgvuldig wetgevingsproces waarbij gebruikt wordt gemaakt van effectbeoordelingen.

EU-toetreding
Informele lunch EU-uitbreiding
Tijdens de lunch werd er gesproken over de Commissiemededeling van 6 oktober jl., genaamd *Preparing for a Wider Union*. De mededeling bevat een evaluatie van de gevolgen van EU-uitbreiding voor het beleid, de begroting, de waarden en het bestuur van de Unie, en voorstellen voor waarborgen in toekomstige toetredingsverdragen en interne hervormingen die nodig zijn om de Unie te beschermen en verbeteren. Ook presenteerde de Commissie ideeën voor geleidelijke integratie. Nederland verwelkomde de Mededeling als startpunt voor verdere discussie. Uitgangspunt hierbij is dat uitbreiding onze Unie moet versterken, niet verzwakken. Daartoe pleitte Nederland ervoor om in toekomstige toetredingsverdragen sterke waarborgen en langere transitieperiodes op te nemen. Ook pleitte Nederland voor de mogelijkheid om vetorechten voor nieuwe lidstaten tijdelijk in te perken. Daarnaast bracht Nederland enkele voorstellen op voor interne hervormingen die doorgevoerd moeten worden parallel aan het EU-toetredingsproces, zoals het versterken van de artikel 7-procedure en het nemen van meer beslissingen in het gemeenschappelijke buitenland en veiligheidsbeleid (GBVB) op basis van een gekwalificeerde meerderheid. Ten aanzien van het voorstel van de Commissie om middels *Roadmaps* tijdspaden te verbinden aan het toetredingsproces van kandidaat-lidstaten, gaf Nederland aan dat verwachtingen met betrekking tot de hervormingen die kandidaat-lidstaten moeten doorvoeren helder gecommuniceerd moeten worden. Er kunnen echter geen data worden verbonden aan toekomstige besluiten in het toetredingsproces, want die zijn immers gebaseerd op merites.

Intergouvernementele Conferentie Montenegro: voorlopige sluiting hoofdstukken 17, 18, en 19
Op de avond voorafgaand aan de Raad vond er een Intergouvernementele Conferentie (IGC) plaats met Montenegro voor het onder voorbehoud sluiten van drie onderhandelingshoofdstukken: hoofdstuk 17 (economisch en monetair

beleid), hoofdstuk 18 (statistieken) en hoofdstuk 19 (sociaal beleid en werkgelegenheid). Lidstaten verwelkomden deze stappen in het EU-toetredingsproces van Montenegro, waardoor het aantal onder voorbehoud gesloten hoofdstukken tot 21 van de 35 is gebracht. Nederland, sprekend namens de Benelux-landen, moedigde Montenegro aan om het huidige momentum in hun toetredingsproces te behouden en hervormingen door te blijven voeren ten behoeve van hun toetreding, waaronder het versterken van de handhavingscapaciteit en het beschermen van de onafhankelijkheid en de financiële autonomie van de Centrale Bank. Daarnaast moedigde Nederland Montenegro aan om door te blijven gaan met het doorvoeren van hervormingen gerelateerd aan het versterken van de rechtsstaat. De hoofdstukken 1, 12, 14 en 15 waarover uw Kamer werd geïnformeerd in de geannoteerde agenda van de RAZ zijn nog niet onder voorbehoud gesloten, vanwege het uitblijven van akkoord van één of enkele lidstaten.

Intergouvernementele Conferentie Albanië: voorlopige sluiting hoofdstuk 20
Na afloop van de Raad vond ook een IGC plaats met Albanië voor het onder voorbehoud sluiten van hoofdstuk 20 (ondernemings- en industriebeleid). Luxemburg intervenieerde namens de Benelux en complimenteerde Albanië voor het onder voorbehoud sluiten van dit hoofdstuk. In deze interventie werd Albanië tevens opgeroepen om de huidige investeringswet voor het einde van het jaar in te trekken en in plaats daarvan een geharmoniseerde investeringswetgeving te introduceren die volledig in lijn is met het EU-acquis. Tevens werd benadrukt door de Benelux, andere lidstaten en de Commissie dat corruptiebestrijding in Albanië een topprioriteit moet zijn, ook ten behoeve van een vrij ondernemingsklimaat, en dat Albanië verder moet gaan met het versterken van de rechtsstaat en democratische instituties, en het beschermen van milieu en mensenrechten.

Intergouvernementele Conferentie Oekraïne : Opening clusters 2 en 3
Na afloop van de Raad vond een IGC met Oekraïne plaats, waarin clusters 2 (interne markt) en 3 (concurrentievermogen en inclusieve groei) werden geopend. Het openen van de clusters werd door veel lidstaten verwelkomd, waaronder door Nederland via een Benelux-interventie uitgedragen door Luxemburg. Luxemburg sprak namens de Benelux de hoop uit dat ook het openen van clusters 4 en 5 weldra kan plaatsvinden. Luxemburg drukte namens de Benelux steun uit voor de hervormingsinspanningen van Oekraïne, waarbij de moeilijke omstandigheden waaronder Oekraïne deze hervormingen doorvoert als gevolg van de Russische agressieoorlog werden erkend en blijvende steun werd uitgesproken voor Oekraïne in het licht van de toenemende Russische druk in de Russische agressieoorlog tegen Oekraïne. Ook gaf Luxemburg mede namens Nederland aan de reeds gemaakte voortgang van Oekraïne ten aanzien van clusters 2 en 3 te verwelkomen en moedigde Oekraïne aan de onder deze clusters geïdentificeerde aandachtspunten te adresseren, zoals harmonisatie van markttoezicht en mededinging en borging van voldoende capaciteit voor implementatie van het EU-acquis. Tevens riep de Benelux op om ook de hervormingen op het gebied van anti-corruptie en rechtsstaat onverminderd

voort te zetten. Dit punt werd ook door verschillende andere EU-lidstaten gemaakt.

Intergouvernementele Conferentie Moldavië: Opening clusters 2 en 3
Ook vond na afloop van de Raad een IGC met Moldavië plaats, om voor Moldavië eveneens clusters 2 en 3 te openen. Ook hier intervenieerde Luxemburg namens de Benelux. Een brede groep EU-Lidstaten, waaronder de Benelux, sprak steun uit voor het openen van de clusters met Moldavië en de hoop dat ook clusters 4 en 5 spoedig volgen. Het doorvoeren van de benodigde hervormingen onder clusters 2 en 3 – waaronder het wegnemen van barrières op de interne markt en harmoniseren van productstandaarden – werd onderstreept. Luxemburg moedigde mede namens Nederland Moldavië aan om ook ten aanzien van anti-corruptiehervormingen en rechtsstaatversterking voortgang te blijven maken. Dit punt werd ook door verschillende andere EU-lidstaten gemaakt.